

Samenwerking CCO Gelderland-Overijssel 2008/2012

Bedrijven, ROC's en technische
installatiebranche werken samen
aan competentiegericht onderwijs

Nieuwsbrief Werkconferentie 30-3-2011

Trots op samenwerking CGO GO

Het was soms even zoeken naar de juiste workshopruimte in "doolhof" Omnisport Apeldoorn waar een week eerder nog het WK-baanwielrennen plaats had. Maar ook de tweede Werkconferentie van het groot-schalige Samenwerkingsproject Competentiegericht Onderwijs Gelderland-Overijssel (afgekort: CGO GO) viel afgelopen woensdag 30 maart bij vrijwel iedere bezoeker in de smaak.

Na de geslaagde bijeenkomst in 2010 stond 30 maart de tweede tussenbalans op het programma van het project Competentiegericht Onderwijs binnen de installatietechnische branche. Behalve eerdere en nieuwe Regioprofielen voor diverse installatietechnische opleidingen was er in deze tweede Gelders-Overijsselse Werkconferentie veel aandacht voor het Ontwikkelingsgericht begeleiden en beoordelen van leerlingen en voor landelijke ontwikkelingen op het gebied van examinering. Het Kwalificerend beoordelen vormt een belangrijke uitdaging in het komende jaar. En dat geldt ook voor het breed invoeren van de projectopbrengsten en het borgen van de samenwerking.

Uiteraard is bij veranderingen nooit iedereen enthousiast. Maar luis-terend naar de vele reacties was er vooral sprake van "trots voor dit gezamenlijke unieke project" en "voor de overweldigende belangstelling", aldus enkele ROC-opleidingsmanagers.

Betrokkenheid

Met 110 medewerkers van bedrijven, ROC's en Kenteq is er het afgelopen jaar gewerkt aan het onderwijs voor de regio en dat werd met verve uitgedragen in de diverse workshops. De heftigheid van diverse discussies onderstreepte de grote mate van betrokkenheid. Naar aanleiding van de Werkconferentie hebben verschillende bedrijven zich bij het projectmanagement gemeld om ook mee

De belangstelling voor de tweede Werkconferentie van het succesrijke Samenwerkingsproject CGO Gelderland-Overijssel was groot. Tijdens de opening moesten sommige bezoekers zelfs blijven staan. Foto: Anton van Grunsven (Batouwe)

te - mogen - doen in een van de werkgroepen. Uiteindelijk bezochten 169 praktijkopleiders, docenten, P&O-verantwoordelijken en branchevertegenwoordigers de tweede CGO-Werkconferentie in Apeldoorn. Vorig jaar werden 151 bezoekers geteld. De meesten kwamen uit de provincies Gelderland en Overijssel, maar ook uit andere regio's hadden enkele tientallen geïnteresseerden zich aangemeld.

Veel complimenten waren er na afloop voor alle enthousiasmerende workshopleiders van Kenteq, ROC's, InstallatieWerk, Batouwe en uiteraard de regionale bedrijven.

De bedenkers van de Regioprofielen

Een hoofdonderwerp van CGO GO betreft de inhoud van opleidingen. De projectpartners zijn de bedenkers van de zogenoemde Regioprofielen, waarvoor inmiddels ook elders in het land belangstelling bestaat.

In een Regioprofiel leggen praktijkopleiders, docenten en Kenteq per opleiding vast wat er minimaal in die opleiding aan de orde moet komen. "Op zich is het toch niet nieuw dat school en bedrijf daarover afspraken maken", werd her en der opgemerkt. Wel vernieuwend is dat in een hele regio partijen daarover gezamenlijk afspraken maken. Alle betrokkenen - leerling, bedrijf en school - weten dan wat ze van elkaar mogen verwachten voor de invulling van het onderwijs.

Deze aanpak heeft een bijkomend voordeel voor het regionale bedrijfsleven en het onderwijs, en ook voor scholen onderling. Door de intensieve samenwerking kijken bedrijven en scholen bij wijze van spreken in elkaars keuken. Dat leidt tot meer begrip voor elkaars wereld. Hierdoor wordt het ook gemakkelijker elkaar te vinden bij de begeleiding van leerlingen en bij knelpunten die zich daarin voordoen.

Een Regioprofiel biedt vanzelfsprekend ruimte voor de specifieke bedrijfssituatie waar de leerling werkt. Het basisgedeelte in de opleidingsprogramma's is op alle acht ROC's in Gelderland en Overijssel hetzelfde. Eveneens vanzelfsprekend is een Regioprofiel geen statisch geheel; elk jaar moeten actuele veranderingen worden opgenomen.

Inmiddels hebben werkgevers en ROC's in Zuid-Holland het voorbeeld van Gelderland Overijssel gevolgd. Daar zijn nu de eerste Regioprofielen ontwikkeld voor de "Monteur Elektrotechnische Installaties". Ook de metaalbranche gaat her en der in het land met Regioprofielen aan de slag. Goed voorbeeld doet volgen.

Regionale samenwerking

CGO GO ging in 2008 na een initiatief van Batouwe van start. De partners zijn momenteel ruim dertig bedrijven, alle negen ROC's in Gelderland en Overijssel, de brancheorganisaties Kenteq, OTIB en Uneto-VNI, de opleidingsbedrijven InstallatieWerk Achterhoek Rivierenland en InstallatieWerk Oost & Flevoland en uiteraard initiatiefnemer Batouwe.

Het project heeft tot doel dat MBO-scholen en bedrijven binnen de technische installatiebranche samen afspraken maken over de inhoud van het onderwijs en dat er eenduidigheid komt in het begeleiden en beoordelen van leerlingen.

Kenteq, OTIB, de ROC's Aventus, Deltion College, Graafschap College, Landstede, Nijmegen, Rijn IJssel, Rivior, Twente en A12, alsmede InstallatieWerk AR + O&F en Batouwe Arnhem financieren het project. Projectmanagement en projectadministratie worden verzorgd door adviesbureau Batouwe.

Het Regioprofiel gaat over het **wat** van het onderwijs, oftewel over de inhoud. Het hoe van het onderwijs (de didactiek) is de verantwoordelijkheid van ieder ROC afzonderlijk.

Alle door de stuurgroep van het project vastgestelde Regioprofielen en formulieren zijn te vinden op de website: www.rbpi.nl > Gelderland/Overijssel > Competentiegericht Onderwijs > Producten

Gerealiseerde Regioprofielen

Augustus 2010:

- Regioprofiel Monteur Elektrotechnische Installaties, niveau 2
- Regioprofiel Eerste Monteur Elektrotechnische Installaties, niveau 3
- Regioprofiel Monteur Werktuigkundige Installaties, niveau 2
- Regioprofiel Eerste Monteur Elektrotechnische Installaties, niveau 3
- Regioprofiel Onderhoudsmonteur Installatietechniek, niveau 2
- Regioprofiel Servicemonteur Installatietechniek, niveau 3

December 2010:

- Regioprofiel Servicetechnicus Installatietechniek, niveau 4

Februari 2011:

- Regioprofiel Technisch Tekenaar E niveau 3 en Werkvoorbereider E niveau 4
- Regioprofiel Technisch Tekenaar I niveau 3 en Werkvoorbereider I niveau 4

In concept klaar:

- Regioprofiel Monteur Elektrotechnische Industriële Producten en Systemen, niveau 2
- Regioprofiel Eerste Monteur Elektrotechnische Industriële Producten en Systemen, niveau 3
- Regioprofielen Leidinggevend Monteur EI + WI, niveau 4

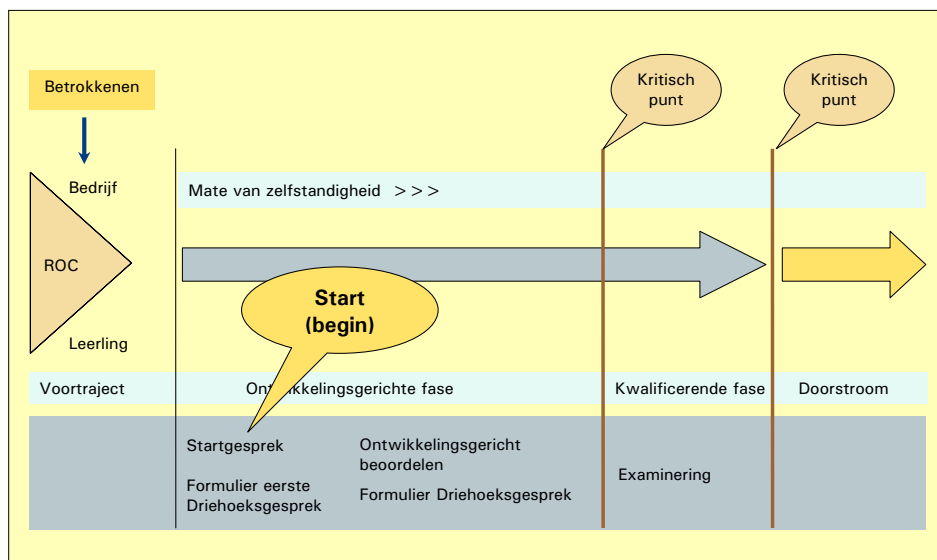
In ontwikkeling:

- Regioprofiel Middenkader Engineering (BOL-4)

"Heel bijzonder wat we doen, van Tiel tot Enschede, een set van formulieren..."

Startgesprek

Elke leerling die met een nieuwe opleiding begint, heeft recht op een Startgesprek. Dat hebben bedrijven en ROC's in Gelderland en Overijssel met elkaar afgesproken. Het gesprek wordt gevoerd in de driehoek van leerling, praktijkopleider van het bedrijf of InstallatieWerk en de begeleider/docent van het ROC.

In het Startgesprek worden basisafspraken gemaakt rondom de opleiding van de leerling. Het gaat daarbij om zaken als wie er verantwoordelijk is voor de begeleiding op school en in het bedrijf. Of: hoe vaak en op welke manier er over verzuim en voortgang wordt gesproken. Ook is het Startgesprek bedoeld om afspraken te maken over de inhoud en planning van de opleiding in de praktijk. Het Regioprofiel vormt hiervoor het uitgangspunt. In het CGO-project Gelderland Overijssel zijn voor het Startgesprek formulieren ontwikkeld die voor alle ROC's hetzelfde zijn.

"Het Startgesprek is een prachtig uitgangspunt om een opleiding mee te beginnen."

Het afgelopen jaar is door zeven van de acht ROC's meegewerkt aan een **proef** met het Startgesprek; ruim 200 leerlingen namen hieraan deel. De ervaringen laten zien dat het Startgesprek een goed uitgangspunt is. "Er komt bij bedrijf en leerling meer zicht op wat de opleiding inhoudt", aldus een van de belangrijkste bevindingen. Het gespreksformulier blijkt - op wat te verbeteren punten na - goed te gebruiken. Digitalisering van het formulier is een nog onvervulde wens.

Een belangrijke ervaring is ook dat een Startgesprek tijd vraagt: gemiddeld 45 minuten voor het gesprek zelf en 30 minuten voor een - gedegen - voorbereiding. Die tijd vinden de meesten die bij de proef betrokken waren, zeker de moeite waard: "Je wint die tijd terug doordat je bij het begin goede afspraken maakt." Al naar gelang alle partijen vertrouwd raken met het Startgesprek, wordt de benodigde tijd straks wellicht wat korter.

Begeleiden & Beoordelen

Een andere basisafpraak tussen het regionale onderwijs en het bedrijfsleven is dat het Driehoeksgesprek - tussen leerling, (opleidings)bedrijf en school - elke drie tot zes maanden wordt herhaald. Het gesprek is dan gericht op de tussentijdse voortgang van de leerling in zijn oplei-

ding; het zogenoemde Ontwikkelingsgericht beoordelen. In dit gesprek komt, net als in het Startgesprek, wederom de gehele opleiding aan de orde. Alle drie de partijen bekijken van tevoren in welke mate de leerling de diverse beroepshandelingen en werkprocessen in de praktijk al beheerst. In het gesprek zelf bespreken ze elkaars kijk hierop. Dit leidt tot afspraken voor de volgende periode van de opleiding.

Ook voor het Ontwikkelingsgericht beoordelen zijn er herkenbare en eenduidige formulieren voor bedrijven en leerlingen. Deze zijn in eerste instantie uitgewerkt voor de opleidingen Monteur Elektrotechnische en Werktuigkundige Installaties op niveau 2.

De komende maanden worden de beoordelingsformulieren kleinschalig uitgetest. Het is de bedoeling dat ze vervolgens beschikbaar komen voor alle opleidingen waarvoor Regioprofielen bestaan.

Niet zonder slag of stoot

Overigens kwamen de beoordelingsformulieren niet zonder slag of stoot tot stand. Net als in ieder ander partnerschap was het ook binnen CGO GO geven en nemen, een balans zoeken en vinden tussen verschillende belangen en wensen. Daar kwam bij dat elke werkgroep die in de uitwerking van de formulieren een rol speelde, daaraan een eigen invulling wilde geven.

Maar ook binnen GCO GO geldt: het proces van samenwerken is voor de duurzaamheid uiteindelijk belangrijker dan het feitelijke product!

"We moeten er met elkaar serieus over nadenken of de vijf of zes uur die ROC-docenten nu hebben voor de begeleiding van een leerling, nog wel past bij CGO."

Examinering

Het onderwerp dat tijdens de Werkconferentie op 30 maart de meeste discussie opleverde, was de examinering van leerlingen in de laatste fase van de opleiding. Binnen competentiegericht onderwijs is een belangrijke rol toebedeeld aan het beoordelen door de praktijk. Dit kan een reële werksituatie zijn en/of een gesimuleerde praktijkomgeving. Er zijn tot nu toe, zowel in Gelderland en Overijssel als elders in het land, diverse ervaringen opgedaan met verschillende "vormen van examinering" en de voor- en nadelen daarvan. De inhoud en wijze van examinering (= het kwalificerend beoordelen) moet bovendien voldoen aan de vereisten van de Onderwijsinspectie. Daar komt bij dat ROC's vaak ook ROC-brede afspraken hebben over dit onderwerp.

Binnen dit speelveld van diverse randvoorwaarden en gezichtspunten buigen de partners van het CGO-project Gelderland-Overijssel zich de komende maanden over het "Kwalificerend beoordelen". Het is de bedoeling ook daarvoor tot eenduidige en herkenbare afspraken en formulieren te komen.

Het Sectorale Examenprofiel dat op 30 maart in een van de workshops is gepresenteerd, maakt in elk geval duidelijk dat het project CGO GO op de goede weg is wat betreft de regionale afstemming.

Plannen voor 2011/2012

In de workshops van de Werkconferentie konden de deelnemers kennismaken met de producten die het groot-schalige CGO-project inmiddels heeft opgeleverd. ROC's, InstallatieWerk Achterhoek Rivierenland, InstallatieWerk Oost & Flevoland en de bedrijven gaan hiermee het komende schooljaar werken.

Parallel daaraan verzorgt Kenteq rondom de ROC's een scholingsprogramma waarin docenten en praktijk-/werkplekbegeleiders vertrouwd worden gemaakt met de werkwijze en producten van het project. Alle vertegenwoordigers van (leerwerk)bedrijven kregen 30 maart een Scholingsvoucher waarmee ze van Kenteq 50% korting krijgen op een van de cursussen.

Ook de stuurgroep van het project blijft regelmatig bij elkaar komen om elkaar scherp te houden in gemaakte afspraken, knelpunten te signaleren en op te lossen en de invoering te ondersteunen. In de stuurgroep zijn alle partijen vertegenwoordigd.

Gaandeweg het jaar komen er evaluaties van het uittesten van werkwijzen en producten. De bevindingen hieruit worden gebruikt voor het verder verbeteren van Regio-profielen en formulieren voor 2012/2013.

Redactie, teksten en vormgeving van deze Nieuwsbrief CGO GO: adviesbureau Batouwe Arnhem, Joke Steenbruggen (projectmanager) & Anton van Grunsvan (journalist), tel. 026 - 445 44 85, bureau@batouwe.nl

B E D A N K T !

De voorzitter van OTIB/RBPI Gelderland/Overijssel, John Dijkman, bedankt:

Alle workshopleiders van 30 maart, te weten:

- * Gert André (Graafschap College)
- * Frits Beens (InstallatieWerk Oost & Flevoland)
- * Berthold van Benthem (Uneto-VNI)
- * Jan van Boekel (ROC Rijn IJssel)
- * Antoine Derksen (Graafschap College)
- * Michael Groot Nuelend (InstallatieWerk Achterhoek Rivierenland)
- * Willem de Hoo (Kenteq)
- * Jan Huisman (Kenteq)
- * Arie Huttinga (Kenteq)
- * Michel Janssen (InstallatieWerk Achterhoek Rivierenland)
- * Harrie Kok (ROC Nijmegen)
- * Robert de Koning (Kenteq)
- * Peter Köster (Van Egmond Groep)
- * Marco Lammers (Geas Energiewacht)
- * Jeroen van der Linden (ROC Eindhoven)
- * Alwies Lukkezen (Huisman Elektrotechniek)
- * Richard van der Molen (ROC Landstede)
- * Henk Regtering (Graafschap College)
- * Hans Roodbergen (Burgers Ergon)
- * Maureen Schrör (ROC Aventus)
- * Henk Slettenaar (Kenteq)
- * Joke Steenbruggen (Batouwe)
- * Ron van Stralendorff (InstallatieWerk Achterhoek Rivierenland)
- * Gerard van Unen (Kenteq)
- * Cor-Jan van de Veen (Kenteq)
- * Jos Vissers (Kenteq)

En voorts:

- * Batouwe voor de voorbereiding en organisatie van de Werkconferentie op 30 maart jl.
- * Kenteq voor de financiering van alle locatie-, catering- en materiaalkosten op 30 maart

SAMEN wérken we **SAMEN** aan **CGO**